

Hulp is nog altijd nodig!

Samen sterk

De Abdijkerk, de Bosbeskapel en de Shalomkerk voeren sinds begin 2022 actie om de Stichting KidsCare Kenia te helpen bij de uitvoering van hun ontwikkelingsprogramma's voor hulpbehoevende kinderen in de regio Lunga Lunga in Zuidoost-Kenia. Niet zonder succes, maar hulp blijft nog altijd hard nodig.

Over KidsCare

KidsCare is een organisatie die in Zuidoost-Kenia op unieke wijze steun biedt aan arme, kinderrijke gezinnen. Het gaat hierbij om arme huishoudens waarin weeskinderen van familieleden en/of gehandicapte kinderen zijn opgenomen. De hulpverlening wordt samen met vrijwilligers van de lokale dorpsgemeenschappen gedaan. Dat werkt effectief en geeft duurzame resultaten. Hierdoor werken jaarlijks ruim tweeduizend kinderen aan een betere toekomst. De stichting is in 2010 opgericht door Lisette en Gerard Geenen uit de Haagse Vruchtenbuurt. Meer informatie is te vinden op www.kidscarekenia.nl. KidsCare gelooft dat kinderen (ook wees- en hulpbehoevende) beter in hun eigen omgeving kunnen opgroeien. De organisatie heeft programma's ontwikkeld waarin familiezorg voorop staat. De sociaal werkers van KidsCare zoeken eerst naar de families die de zorg het hardst nodig hebben. Samen met de dorpsgemeenschap wordt ervoor gezorgd dat de kinderen elke dag te eten krijgen en naar school kunnen, waar nodig de juiste medische hulp krijgen en dat geleefd kan worden in een veilige en gezonde woon- en leefsituatie. Als aan die voorwaarden is voldaan, wordt gekeken hoe het gezin voor de langere termijn kan bouwen aan hun eigen zelfstandigheid.

Wat zijn de uitdagingen?

De laatste jaren is het structurele effect van familiezorg onder druk komen te staan door de verslechterende omstandigheden in Kenia. Belangrijke redenen hiervoor zijn de aanhoudende droogte en de onvoorspelbaarheid van het klimaat, de economische situatie met een zeer hoge inflatie en een politieke situatie met weinig prioriteit voor sociale zorg. Veel arme families zijn daardoor in nog grote problemen gekomen. Er wordt steeds meer een beroep gedaan op ontwikkelingsorganisaties als KidsCare om noodhulp te geven. Steeds meer gezinnen zijn aan het overleven en daarmee is er geen ruimte om te bouwen aan een zelfstandige toekomst.

Het verbeteren van levens

De sociaal werkers van KidsCare hebben met elkaar gediscussieerd over het 'verbeteren van de levens in de gezinnen'. Zij werken immers dagelijks op locatie en hebben inzicht in de situatie van de gezinnen. De KidsCareprogramma's zijn allemaal gericht op het werken aan langdurige verbeteringen, die na verloop van tijd leiden tot duurzame zelfredzaamheid. Het werken aan de lange termijn komt steeds meer onder druk te staan. Noodhulp is nodig om te kunnen overleven.

In het veld komen de sociaal werkers schrijnende situaties tegen, veroorzaakt door armoede. Een voorbeeld gaat over een moeder die honderd shilling (één euro) nodig heeft om medicijnen voor haar kind te kopen, maar niet eens genoeg verdient om eten op tafel te kunnen zetten. Hoe kan je van deze moeder verwachten dat zij medicijnen aanschaft als zij ook nog eens vijf andere monden te voeden heeft?

Lange- en kortetermijnhulp

De sociaal werkers van KidsCare kwamen uiteindelijk tot de conclusie dat KidsCare zich moet blijven focussen op de langetermijnhulp. Familiezorg is immers per definitie gericht op zelfstandige continuïteit. KidsCare onderkent ook dat het geven van 'noodhulp' soms een eerste noodzakelijke voorwaarde is voordat haar team over kan gaan tot ontwikkelingshulp. Het KidsCareteam in Kenia wil zoveel mogelijk samen doen met de lokale overheden en/of andere organisaties, zeker wanneer het op voedsel en andere humanitaire hulp aankomt. De

Stichting KidsCare in Nederland is het eens met deze conclusie. Samen met haar donateurs gaat de stichting werken aan een extra budget voor de noodzakelijke directe hulp aan de gezinnen. Noodhulp en ontwikkelingswerk moeten geen dilemma opleveren. Bij een bewuste toepassing zullen beide vormen van hulpverlening overlappend en aanvullend op elkaar werken.

Actie 'Voor nu, voor straks en voor later'

Het bestuur van de Nederlandse Stichting KidsCare heeft bovenstaande conclusie nu omgezet in een actieprogramma. De titel van de actie is in lijn met hetgeen hierboven is aangegeven: 'Voor nu, voor straks en voor later'.

Voor nu

Hoge voedselprijzen en gevolgen van de klimaatcrisis zorgen voor een uitzichtloos bestaan. Kinderen met honger dromen niet langer over de toekomst maar hopen dat er morgen weer iets te eten is. Hun toekomst staat op het spel.

Mama Amira

*Elena, Tasha, Sami en Mo zijn kinderen van mama Amira uit het dorp Mwauga. Mama Amira is een alleenstaande moeder. Haar man verliet haar bij de geboorte van hun vierde kind. Ze heeft geen eigen huis en woont nu bij haar ouders in een eenkamerwoning. Ze doet aan landbouw maar door de aanhoudende droogte heeft ze de afgelopen tijd niets kunnen oogsten of verkopen. Hierdoor lijden ze honger. Haar oudste kind kan ook niet naar school omdat ze daar het geld niet voor heeft. Ze moet het allemaal alleen doen en heeft het er erg zwaar mee. Ze verlangt naar een betere toekomst voor haar en haar kinderen. Met de hulp van KidsCare kan ze haar kinderen **nu** te eten geven en dat is op dit moment het hardst nodig.*

Voor later

Na het weghalen van acute stress kan KidsCare doen waar ze goed in is: werken aan **later** door met gezinszorg en kindveiligheid op een duurzame manier het perspectief van kinderen te veranderen.

Mama Mwanisha

Het kwetsbare gezin van Mwanisha is sinds kort aan het KidsCareprogramma verbonden. Door hun deelname worden ze voorzien in de eerste levensbehoeften en daardoor is er ruimte ontstaan om na te denken over de toekomst. Zo is het gezin straks minder kwetsbaar en kunnen haar zonen weer dromen over later. Ze wonen nog bij de oma van de kinderen in, maar beginnen binnenkort met het bouwen van hun eigen huis. Door KidsCare Kenia kunnen ze straks hun zaden planten en hebben dan voldoende voedsel om in de eerste levensbehoefte te voorzien. Verder is Mwanisha begonnen met het maken van rieten matten. Zij verkoopt de matten op een marktje dicht bij huis. Het geld dat ze hiermee verdient, gebruikt ze voor de schoolkosten van haar kinderen en spaart ze voor het huis.

KidsCare helpt een kwetsbaar gezin als dat van mama Mwanisha voor nu en voor later. De acute stress kan worden weggehaald en zo'n gezin wordt weer perspectief gegeven met een zadenpakket voor een eerste levensbehoefte, schoolgeld, schooluniformen voor de kinderen, training in hygiëne en begeleiding bij het genereren van eigen inkomsten.

Ten slotte

Het bestuur van de Stichting KidsCare wil alle leden van de Abdijkerk, de Bosbeskapel en de Shalomkerk bedanken voor de financiële steun. Fijn dat jullie KidsCare ook in 2023 blijven helpen. Wij houden jullie op de hoogte van het nu, straks en altijd bij KidsCare in Kenia.

Gerard en Lisette Geenen

Stem van protest

Elke week ontvangen we nu bijna tweehonderd mensen die in armoede leven in de Kies! Voedselbankwinkel in de Shalomkerk. Door de ontmoetingen met onze ‘klanten’ verandert mijn beeld van mensen die in armoede leven. Gisteren vroeg een vrouw vol schaamte om waspoeder; ze heeft vier kinderen en is zelf ziek. Ook zie ik, opgegroeid in een middenstandsmilieu, beter mijn eigen vooroordelen. Onbewust denk je toch dat het de eigen schuld van mensen is dat ze in armoede vervallen of dat het een zelfgekozen situatie is (in het geval van vluchtelingen).

Lopend door de supermarkt met al die prijsverhogingen vraag ik me nu constant af: Hoe komen mensen rond van een wekelijkse uitkering van € 50,00? Hoe kan het dat de grote supermarkten – onze nationale trots AH voorop – nu aanbiedingen hebben van vier producten voor de prijs van twee, of twee producten en de derde gratis? Mensen met een klein budget en alleenstaanden, kunnen zich het helemaal niet permitteren om meerdere producten van hetzelfde te kopen. Wat een aanbieding lijkt, is slechts gericht op vergroting van winst.

De Bijbelse boodschap over armoede

In de Bijbel staan ook voorbeelden van twee in plaats van één, bijvoorbeeld in Matteüs 5: 40-42: ‘Als iemand een proces tegen je wil voeren en je onderkleed van je wil afnemen, sta hem dan ook je bovenkleed af. En als iemand je dwingt één mijl met hem mee te gaan, loop er dan twee met hem op. Geef aan wie iets van je vraagt, en keer je niet af van wie geld van je wil lenen.’

De Bergrede is geïnspireerd door de woorden in Exodus: ‘Als je geld leent aan iemand van mijn volk die armoede lijdt, gedraag je dan niet als een geldschieter en vraag geen rente van hem. Als je iemands mantel als onderpand neemt, moet je die voor zonsondergang aan hem teruggeven, want hij heeft niets anders om zich mee toe te dekken. Waarmee moet hij zijn lichaam anders beschermen als hij gaat slapen? Als hij mij om hulp smeekt, zal ik naar hem luisteren, want ik ben een genadige God.’ (Exodus 20: 24-26) Zo verandert niet alleen mijn beeld van mensen die leven in armoede, maar ook de manier waarop ik de Bijbelse boodschap over armoede lees en versta.

Wat doen de kerken?

Op 30 januari nam minister Carola Schouten het armoederapport ‘Gerechtigheid en Barmhartigheid’ in ontvangst in de Shalomkerk. Elke drie jaar doen de Nederlandse kerken onderzoek naar welke activiteiten kerken en diaconale organisaties ondernemen om armoede en schulden tegen te gaan en welke trends en ontwikkelingen daarin zichtbaar zijn. De gegevens zijn indrukwekkend: 41 miljoen euro wordt jaarlijks vanuit de kerken in Nederland gedoneerd aan individuen en projecten, naar schatting 2.260.589 mensen zitten in het diaconale werk. Alles is relatief. Shell keert 22 miljard euro (de helft van de winst) uit aan zijn aandeelhouders.

Gelukkig is het rapport dit keer niet alleen kwantitatief maar ook kwalitatief van aard. Allereerst wordt gesignaleerd dat mensen die betrokken zijn bij het diaconale werk, zich laten inspireren door de Bijbel. Het rapport zegt: ‘Het wordt gezien als een Bijbelse “oproep”, “opdracht” en “plicht” om er te zijn voor groepen in kwetsbare posities.’ Kenmerk van diaconaal werk is verder dat het zich richt op langdurige relaties en trouw; het is laagdrempelig en wil mensen met elkaar verbinden middels gemeenschapsvorming. Vanmiddag nog zat ik met een van oorsprong Libanees jongetje in de consistorie. Hij deed een spel op een laptop en ik zat nog druk te mailen toen hij ineens zei: ‘Ik vind het wel goed dat jullie zoveel mensen helpen hier. Waarom doen jullie dat eigenlijk?’

Een valkuil?

Aanbevelingen worden in het rapport ook gedaan: zo wordt gepleit voor meer inzet op het verstrekken van duurzame hulp, meer investeren in bewustwording over armoede, activering van kerkleden, beter informeren en trainen van diakenen, en meer investering in samenwerkingsrelaties. Hier horen volgens mij kanttekeningen bij geplaatst te worden, evenals bij de laatste aanbeveling in het rapport waar men pleit voor 'meer aandacht voor doelbereik, impact en effectief werken, ook wel bekend als *evidence based* werken. (...) Het impliceert dat kerken en diaconale organisaties zich verdiepen in bestaande kennis over effectieve interventies en bestaande aanpakken evalueren op effectiviteit.' Kortom, het diaconale werk moet meer, beter en professioneler. Maar is dit niet nu precies een valkuil die we moeten zien te vermijden? Professionalisering van de diaconieën en *evidence based* werken horen bij een mensbeeld en maatschappijvisie die niet tot de kern van onze diaconale presentie behoren. Ook het credo van de overheid over 'zelfredzaamheid' hoort volgens mij niet bij het evangelie zoals Jezus dat heeft verkondigd en belichaamd. Zelfredzaamheid is onderdeel van het neoliberale welvaartsevangelie.

Stem van protest

Ons evangelie is radicaal anders. Wij geloven dat wij, mensen in een gebroken wereld, elkaar nodig hebben; dat je het niet alleen kan. Ik zou willen pleiten voor een professionalisering van kerk en diaconie waar het gaat om het vertalen van onze bronnen van hoop en inspiratie. Dat we de Bijbel lezen en herlezen en vertalen naar deze tijd. Neem Exodus 20, waar wordt opgeroepen om op een humane manier met mensen met schulden om te gaan. Is dat nu moeilijker dan 3400 jaar geleden?

Onze kerken hebben een woord voor de wereld, een Woord dat met daden wordt omkleed: dat we tegen de stroom in zwemmen, tegen de gangbare ideeën en tendensen in de maatschappij. Naast het stil en betrouwbaar helpen wie geen helper heeft, zouden we die tegenstem kunnen laten horen, de stem van protest. Oproepen tot solidariteit en zelf ook solidair zijn met de mensen in armoede, zeker wanneer de armen worden vermorzeld door regelgeving en bureaucratie.

Vanuit onze christelijke traditie pleit ik voor kleinschaligheid in diaconale inzet, in plaats van schaalvergroting; geen metingen maar ervaringen; geen tabellen maar verhalen; vertrouwen in plaats van wantrouwen; kwaliteit voor kwantiteit. En het evangelie kan hulpverleners in het welzijnswerk, beleidsmedewerkers, ambtenaren en politici voeden met een christelijk visioen van barmhartigheid en gerechtigheid. Want veel mensen die het anders willen, lopen op tegen de systemen; zij dreigen hun hoop en hun drive te verliezen.

ds. Heleen Joziasse

Je bent welkom en hoort erbij

De Abdijkerk heeft een nieuwe ambtsdrager. Op zondag 15 januari werd Irene Berk-de Vries bevestigd tot ouderling voor pastoraat en pr (public relations). Daar wilden we als redactie natuurlijk meer van weten.

Als introductie vraag ik Irene zich te omschrijven in enkele steekwoorden. Irene: 'Eigenwijs, want ik doe dingen graag op mijn eigen manier, ook als dat van het geijkte pad afwijkt. Creatief, want ik houd van dingen maken, maar ben ook creatief in oplossingen bedenken. Zorgzaam en liefdevol, dat zit in me en zo omschrijft mijn omgeving me vaak. En een doorzetter: ik geef niet snel op en als ik iets wil ga ik ervoor.' Met die eigenschappen wil Irene zich graag inzetten voor de (Abdij)kerk: 'Vroeger heb ik in de Abdijkerk meegewerkt aan de kindernevendienst. Sinds ik hier terug ben wilde ik graag weer iets voor de kerk doen. Ik heb me aangemeld als ouderling, echt op gevoel. Het er mogen zijn voor anderen, met mensen voor mensen, dat vind ik mooi.' Irene wordt gesteund door haar omgeving: haar man, kinderen en ouders vinden het allemaal mooi dat ze deze stap maakt.

Taken

Hoewel de taken van Irene nog niet precies vaststaan zal ze in ieder geval bezoekwerk doen en de sociale media van de Abdijkerk (verder) ontwikkelen. Waarom wilde ze ouderling voor pastoraat en pr worden? Irene: 'Het pastoraat omdat ik dat een belangrijk onderdeel vind van geloven en kerk-zijn. Mijn zorgzame en liefdevolle kant komen daar goed bij van pas. De pr enerzijds omdat er een gat was, maar het spreekt me ook wel aan. En daar kan ik mijn creativiteit in kwijt.' Op mijn vraag of ze al ervaring heeft op deze gebieden antwoordt ze: 'Voor mijn eigen bedrijf Irene's HomeBakery gebruik ik sociale media veelvuldig. En voor wat betreft pastoraat: tijdens mijn opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening en werk, maar ook in mijn gezin, heb ik veel ervaring opgedaan met betrekking tot luisteren en gesprekken voeren. Bovendien is dit me, als dochter van een dominee, met de paplepel ingegoten.'

Ambities

Irene is bevestigd voor een periode van vier jaar. Wat wil ze in die jaren bereiken? Irene: 'Met sociale media wil ik mensen laten zien dat kerk-zijn meer is dan alleen op zondag naar de dienst gaan. Hoe mooi zou het zijn als er ook online een gemeenschap ontstaat, waar mensen geïnspireerd worden? Natuurlijk is het fijn als die mensen vervolgens naar de kerk en activiteiten komen – je hebt tenslotte mensen nodig om de kerk in stand te houden – maar het mooiste is als mensen van binnen en buiten de kerk voelen dat de kerk ze niet vergeet. In het pastoraat vind ik dat ook belangrijk: ook als je om wat voor reden dan ook niet meer naar de kerk kunt komen, je bent toch welkom en hoort erbij.' Irene denkt niet dat de kerk op dat gebied de komende jaren veel zal veranderen: 'Tegenwoordig is veel online, maar het fysieke samenzijn is en blijft heel belangrijk. Je kunt alleen maar samen kerk zijn.'

Vooruitblik

Tot slot, waar kijkt Irene het meest naar uit en wat gaat misschien wel moeilijk worden? Irene: 'De sociale contacten, voor allebei. Ik kijk heel erg uit naar de gesprekken met mensen en wat je daarin voor anderen kan betekenen. Tegelijkertijd kosten sociale contacten me ook energie, dus zal ik soms tegen mijn eigen grenzen aanlopen en uit mijn comfortzone moeten stappen. Maar die uitdaging ga ik graag aan. En ik hoop dat ik me de komende jaren mag ontwikkelen als ouderling, dat ik in de rol kan groeien.'

We wensen Irene veel wijsheid voor en plezier in haar taken!

Jantine Wignand